

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile neînscrise nu se
primesc.
Manuscrise nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nux. Angenfeld & Emorie Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
peli Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII. Erzsébet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarife și in-
voială. — RECLAME pe pagina
3-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ii de Duminecă 4 cor. pe an
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abo-
namentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 189.

Brașov, Joi 28 August (10 Septembrie)

1908.

De-ale reformei electorale.

„Cunoștința limbei maghiare în sine nu califică pe nimeni ca patriot. Inimicii interni ai Ungariei au învățat mai toți limba statului și este cu neputință de a crea, în semnul siluirii de a învăța această limbă, o școală politică și de a crește o generațiune credincioasă statului“.

„Legile și instituturile noastre relative la învățământul popular îngrijesc cu prisos, ca mai curând sau mai târziu naționalitățile să-și însușească limba maghiară. Și pe calea aceasta promovează egalizarea limbistică în viața publică a țării, dar disonanța sentimentelor și divergența direcțiunilor politice între popoarele de rassă ale țării nu se delătură printr'asta. Cu atât mai puțin putem aștepta aceasta dela o reformă electorală, care înăsprește contrastele și generalizează frecările“...

Pasagiile acestea le cităm în traducere verbală dintr'un articol publicat în „Pester Lloyd“ dela 8 l. c. de Paul Balogh, sub titlul „Dreptul plural și limba statului“.

Este semnificativ chipul cum raționează Balogh în studiul ce-l face asupra viitoarei reforme electorale. Ca să mângâie pe aceia din conaționalii săi, mulți la număr, cari țin morțiș, la părerea, că reforma electorală nu-mai așa poate să asigure supremația rasei maghiare, dacă se va face dependentă exercitarea dreptului de vot dela cunoașterea limbei maghiare, vine și le arată, că în realitate o dispoziție de felul acesta nu ar aduce nici un folos practic nizuinelor pentru asigurarea supremației, deoarece datele statistice pot lămurii pe ori și cine despre aceea, că numărul cetățenilor de altă limbă, cari știu ungurește, întrece în ținuturile naționalităților numărul Maghiarilor de rassă. Așa de pildă Sibiul are numai 6% Maghiari curați și 10%

Nemaghiari cari știu ungurește, iar în comitatul Târnavei-mari Nemaghiarii cari știu ungurește întrec cu 1¹/₂, în Lipto cu 3%, în Trencin cu 3%, în Turocz cu 2% etc. pe Maghiarii de rassă. Sunt — zice Balogh — mai mult decât o sută de cercuri electorale în celelalte comitate, în cari Maghiarii de rassă nu pot susține concurența cu Nemaghiarii cunoscători de limba maghiară; iar în alte 40 de cercuri cumpăna oscilează și rezultatul atârână dela împrejurări și cazualități. De aici conchide, că numai a treia parte din mandatele de deputați ar ajunge în mâinile naționalităților și atunci, când esercitarea dreptului electoral s'ar face atârânătoare de cunoașterea limbei maghiare, ear milioanele celor ce nu știu ungurește vor fi cu totul eschise dela esercitarea lui. Și nu s'ar schimba nimic în starea lucrului nici prin aceea, că celor ce știu ungurește li-s'ar da dreptul de vot plural.

Cetind aceasta argumentare ar crede omul, că Paul Balogh este un om nepreocupat cu vederi mai largi, care ține seamă de realitate. Ce să crezi însă despre el, când tot în articolul amintit scrie:

„Siluirea de a ști ungurește poate fi legată de legea electorală numai în privința formală, în interesul unității procederei electorale și a păstrării caracterului național al actului de drept public; adecă se poate pretinde în sensul constituției ungurești, ca procedura actului electoral să fie condusă pe toată linia în limba maghiară și concetățeanul, care votează, să-și dea votul său în limba maghiară; ca biletul său de votare să fie scris în limba statului și să indice pe acei candidați, pentru cari votează, în limba statului. A cere însă ca cetățenii votanți să fie versați în limba maghiară nu ar fi lucru cu cale...“

Ce 'mi-e una și ce 'mi-e alta? Să ceri să voteze ungurește, să prieceapă dispozițiile făcute în ungurește

și să scrie biletele de votare ungurește — nu este deja adevărata siluire de a folosi ca alegător limba maghiară? În practică tot acolo iese: „Votul aceluia, care nu va ști să scrie numele candidaților ungurește, va fi anulat și milioanele necunoscătoare de „limba statului“, vor fi împiedecate de fapt în exercitarea dreptului lor electoral. Deosebirea între dreptul formal și material nu va schimba nimic în aceasta situație tristă.

Tot așa și iar așa! Ei cântă și ei descântă, ear rezultatul este și rămâne același — împiedecarea Nemaghiarilor în libera exercitare a dreptului lor. Până când?

La congresul catolic din Bohemia, ținut alaltăeri, deputatul Mayer din Innsbruck, a vorbit despre luptele culturale moderne, afacerea Wahrungund și mișcarea studențească. S'a adoptat o rezoluțiune, prin care se protestează în contra escluderei obiceiurilor religioase din școli și insultarea profesorilor catolici de către profesorii statului.

După intrunire au avut loc ciocniri în stradă, între participanții congresului și social-democrați. După amiază, liberalii germani au ținut o intrunire, votând o rezoluție, prin care se protestează în contra intrunirilor ținute în ultimul timp de clericali sub pretextul jubileului imperial.

Congresul socoliștilor. Din Fiume se anunță, că marele congres al socoliștilor, care se ține la Susak, a început printr'o sfințire de steag. Orașul e pavoazat. Au sosit mulți străini, de asemenea trupe și jandarmi pentru menținerea ordinii. În palatul guvernatorului s'a ținut o conferință pentru stabilirea măsurilor de precauțiune. În urma acestei conferințe și a primirii unor rapoarte, guvernatorul Nako a cerut de urgență noi trupe.

Procesul antimilitariștilor la Praga. Luni s'a judecat în Praga procesul antimilitariștilor Novac și Kromek, acuzați că prin discursurile și scrierile lor au îndemnat poporul să nu se supună legilor militare. O lume imensă a azistat la desbaterile acestui proces. Novac a fost condamnat la 14 zile închisoare, iar Kromek la o lună de zile. Printre cei, cari au azistat la dezbateri ca și prin mulțimea aceluia, cari staționau în fața tribunalului, s'a observat un mare număr de antimilitariști, care își puseseră cocardele antimilitariste. Cocardele au fost confiscate de poliție. Ele reprezintă două mâni, cari distrug o armă. În jurul lor sunt scrise cuvintele: „Nici un om, nici un ban“, în limba cehă.

Rapoartele consulare din Macedonia sunt în general destul de favorabile. Linuștea continuă. Câteva asasinare singuratică, printre cari asasinarea unui Bulgar și politist fac senzație, căci dela proclamarea constituțiunii asemenea fapte au încetat. Pe de altă parte o înțelegere între comitetul tânăr turc și comitetele creștine nu s'au făcut și se observă animozități vizibile între greci, bulgari și sârbi. Rapoarte consulare din Van și Erzerum sunt liniștitoare; armenii rebeli par a voi să se supună pretutindeni.

Budgetul Rusiei. În ultima ședință a consiliului de ministrii rus s'a discutat budgetul pe 1909, care prezintă un deficit de 223 milioane ruble. Primul ministru Stolypin a reproșat ministrului marinei, că nu și-a motivat îndeajuns cererile. Budgetul ministerului căilor de comunicație a întâmpinat de asemenea protestări serioase. Stolypin a arătat că și anul trecut acest budget a fost trecut cu greu prin Dumă și că în anul acesta va întâmpina greutăți și mai mari. Guvernul a luat hotărârea de a nu publica pentru moment budgetul.

Un conflict al guvernului rusesc din cauza aniversării lui Tolstoi. Din Petersburg se anunță, că între ministerul de interne și consiliul comunal, s'a iscat un conflict foarte serios. Cu prilejul aniversării nașterii lui Tolstoi, consiliul comunal a votat suma de 300.000 ruble pentru diferite stipendii și instituțiuni filantropice. Ministerul de interne a înștiințat consiliul, că va anula hotărârea luată. Din cauza atitudinii ministrului de interne, o mare agitație se observă în sânul populațiunii.

Șaptesprezece cluburi politice în Turcia. Din Constantinopol se anunță, că până acum s'au fondat aici șaptesprezece cluburi politice, între cari un club al arabilor

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Richard Wagner și Emil Zola.

De Sacher Masoch.

— „Viu deadreptul din iad“, — se auzi o voce pițigăiată, lipsită de melodie, și fărâșându-se în disonanță.

Omul, care ședea pe marginea drumului, se întoarse. Cele câteva nopți rele pe cari le-a petrecut i-au iritat nervii mai mult decât ar fi putut-o face un concert Lamoureux. În urechile lui răsunau fără încetare întâiele acorduri ale lui Renée.

— Cine vorbește aici? — întrebă el, — Eu, Măiestrul.

Omul, care ședea pe marginea drumului, zări atunci o păclă, din care se deslușia vocea și văzu păcla îndesându-se și luând puțin câte puțin chipul unei figuri. O ființă de sex nehotărât stătea acum în fața lui. Era o ființă mică, uscată ca o mumie, ascunsă într'un halat de atlas roșu având pe cap o beretă de catifea vânătă. Din figura ei spână și supărăcioasă ieșea un nas coroiat și doi ochi pătrunzători.

— Nu mă recunoști?
— Nu, doamnă.
— Eu sunt Richard Wagner.
— Ah! mă iartă, vă luam drept o femeie bătrână!

— Nu face glume, dragă Emil, — zise vocea cu un ton dojenitor. Vremea glumelor a trecut; arta a ajuns serioasă ca viața. Eu vin din iad, Măria Sa dracul îți prezintă salutările lui.

— Cum? tu ești osândit?

— Eu? așa crezi tu? — răspunse spectrul. (Și se așeza pe o rază de lună care, căzând din fereastră, rămânea suspendată în aer ca o grindă de argint). Artiștii sunt foarte bine tratați în lumea cealaltă și nimeni nu mi-a cerut pasaport ori v'r'un certificat de bună purtare. Dar, într'o zi, un domn mă strigă, și, în poarta raiului găsi pe dracul în persoană.

— Ptiu! — striga omul, care ședea pe marginea drumului. Tare mi-ar fi plăcut să-l văz și mai ales să-l simț; trebuie să pută grozav!

— Știu bine, că-ți plac toate mirosurile, bune ori rele, căci tu apreciezi parfumul, care să răspândește din bălegar, tot atât ca pe al unei blăni, în care aștrănsparat trupul unei blondine grase. Ți-s'ar putea zice poetul mirosurilor. Dar, de data aceasta, te înșeli. Diavolul e foarte bun, cum ziceți voi, Francezii. E un om elegant, amabil, și care are chiar mult spirit.

— Și ce voia cu tine?
— Imi strânse mâna c'un entusiasm sincer, ca odinioară regele Ludovic de Bavaria și-mi zise: »Scumpul meu măiestru,

azi trebuie să dai necondiționat noutăți publicului chiar și în iad. Osândiții, cari se frig de câteva mii de ani acum în cup-tor, s'au obicinuit până într'atâta cu căldura, încât ajută ei înșiși la întreținerea focului. Celelalte chinuri tot așa, nu mai au efect decât doară asupra noilor veniți. Iți cer dară, măestre, autorizația de a se juca operele tale în iad. Sunt cu desăvârșire asigurat de rezultat.

— Și eu, răspunse omul care ședea pe marginea drumului rozându-și unghiele dela mâna dreaptă, dar eu ce profit voi avea de acolo?

— Tu?

Măiestrul coboră de pe raza sa de lună și-l bătu familiar pe umăr.

— Ei bine, va veni ziua când muzica mea însăși nu va mai produce efect. În clipa aceea ți-a sunat ceasul. Atunci Lucifer va fi recurs la piesele tale; i-am propus eu.

— Ești prea amabil măiestre.

— Zi-mi frate, — zise spectrul. Tu-mi ești frate, și nu înțeleg cum de n'a semnalat încă nimeni punctele de asemănare, cari sunt între noi doi. Mai întâiu, în clipa, în care piesele tale apar pe scenă, pui în tot-deauna o teză, ca mine. Cadrul și acompanyamentul sunt lucrurile de căpetenie pentru tine ca și pentru mine; omul nu vine decât în planul al doilea, ca și la mine

vocea omenească. Pentru tine psihologia nu există mai mult ca cântecul pentru mine; iar descrierea e pentru tine ceea ce-i pentru mine jocul de orhestră. Tu ai, ca și mine, un desgut pentru acțiune: de aceea găsește lumea în operele noastre cea extenziune fără samăn, căreia îi zic lărgime și pe care o taxează de plictisitoare. Cât despre decor, el se făcea odinioară pentru piese; dar noi am inaugurat un sistem nou, și în curând se vor face piesele și muzica pentru costume și decoruri.

— Dar elementul nou...

— Vorbește pe față, — întrerupse Wagner; lucrurile acestea mărunte pe cari lumea le socotește ca murdare pentru tine, le-am cultivat și eu cu sârguință: adulteriu, incestul... Da, tu mi-ești frate, și-ți dai bine seama, că tu ai introdus muzica mea și operele mele în Franța? Tu ai pregătit calea, tu ești apostolul lui Ioan, înainte mergătorul Mesiei. Noi ar fi trebuit să lucrăm împreună, ca să creăm adevărata capo-d'operă a viitorului.

— Ce păcat că ești mort!

— Și mie îmi pare destul de rău, — zise măiestrul suspinând; dar lasă-mă să isprăvesc. Mai sunt și alte asemănări între tine și mine. Felul tău de a face reclamă e o minunată copiere după mine. Iți place luxul ca mie, cu toate că amândoi am

și unul al curzilor, cari sunt în legătură cu comitetul tinerilor turci.

Situația în Persia. Refugiații persani fugiți din Ispahan la Bacu aduc știri cu totul neliniștitoare asupra situației în Persia. La Bagiak lucrurile stau rău. Șahul nu se mai crede sigur de trupele ce-l înconjoară. Trupele din Ispahan au trecut de partea revoluționarilor. Cele din Teheran refuză să se supună ordinelor comandanților respectivi. Șahul a fost nevoit să concedieze o bună parte din trupele sale de cavalerie din cauză că amenințau cu jafuri și cu omoruri.

În Turkestan a izbucnit revoluțiunea, care ia dimensiuni din ce în ce mai mari. În ultima săptămână au fost uciși la Taebriș peste o mie și cinci sute de oameni. Populațiunea din Teheran, aflând despre succesele revoluționarilor din Taebriș, a prins curaj și amenință cu o revoluție generală în cazul când nu se va convoca de urgență Parlamentul.

Comori păraginite și minți rătăcite.

De sub Copaci.

(Fine.)

Și nu există momente mai neplăcute de îndoială în viața omului decât atunci când e vorba de viața sa și omul nu este în stare să se povățuească însuși spre a-și alege un mod de viață mai adecvat, căci nu-i cunoaște manifestările ei. În astfel de situații critice și de grea cumpănă tânărul e condus machinalmente înainte, nu atât de oarecare principii, ci mai mult de usul general. Vede și știe, că în anii trecuți cei mai mulți și-au căutat norocul în științele iuridice, mai filosofice, mai teologice, deci acolo și el, căci cum trăiesc aceia și el va putea trăi, fără însă să-și mai bată capul mai departe cu alte cariere, cari poate s'ar împăca mai ușor chiar și cu temperamentul său, sau i-ar asigura mai bine traiul personal și poate și interesele generale vitale ale neamului. Ei dar, *horror vacui* și frica necunoscutului! Și așa se întâmplă, că gimnazii rom. din Brașov abia edă câte 4—5 tehnici și economiști la câte un deceniu, ear vișători cu diușumul la an. Acesta este efluxul destul de tragicomic al educației unilaterale ce se dă tinerilor. Cestiunile acestea, ce tae adânc în viitorul națiunii noastre, ar trebui să ademenească mai mult pe domni profesori conferențieri și exhortanți, căci dânsii cunosc mai bine pulsul poporului nostru, știu unde și ce ne doare, ce ne lipsește și ce-i de făcut (cum a fost d. es. discursul directorului gimnazial la încheierea anului școlar de acum doi ani.) Îndeplinesc deci o faptă națională frumoasă, dacă nu o datorință morală ce le incumbă, a servi la toate ocaziunile cu astfel de îndigări și lămuriri spre a împrăști frica necunoscutului și torturătoarea esitare din sufletele tinere.

Dar nu-i locul, nici chemarea mea de a critica mai departe sistemul pedagogic educativ existent, ce se practică școlile noastre, care-i merit par'că anume a ne îngreuna mai mult ajungerea mai

fast săraci. Teoria e cetățuia noastră, a unuia ca și a celuilalt, și nu mai puțin ca mine tu nu suportă contradicțiile. Noi am sdröbit pe vechii măiestri, cari au creat fără teorie, ca pasărea care cântă în crâng, iar eu am tratat pe critici cum îi tratezi tu astăzi.

— Ai dreptate. Nemernicii!...

— ...Cari îți pun în față mereu pe măiestrii scenei franceze.

— Iar ție, pe Mozart și pe Beethoven

— Această sublimă nepolitete, care e arma ta, mi-a slujit și mie în zilele mele de pe pământ. Tu știi, de altel, scumpul meu Emil, că asta nu-i, de fapt, decât o trăsătură a caracterului german. Îți amintești că unul din marii noștri poeți a zis: »Germanul minte când e politicos«?

— Măiestre, cineva poate fi nepoliticos chiar și în Franța.

— N'o credeam, până a nu te cunoaște; dar acum sunt pe deplin convins.

— Ar fi să le smulgi urechile tuturor acelor, cari refuză să ne admire.

— Se înțelege, strigă măiestrul. Cu adevărat frumoasă este vorba poetului. »Ciomăgește pe cănele ăsta; ăsta-i un critic!«

Omul, care șede în marginea drumului, se ridică brusc, și cei doi măiestri, compozitorul și dramaturgul viitorului, își strânsă mâinile în vreme ce o orchestră nevăzută ataca întâiele măsuri din uvertura lui *Tannhäuser*.

Trad. de M.

repede la isbândă. Tot căm asta este soarta educațiunii și la celelalte școale medii române și la cele de stat dacă nu mai rău. De aici apoi o pleiadă întreagă de tineri dedicați aproape exclusiv științelor de stat iuridice, teologice și filosofice, iar pe terenul științelor pozitive filosofice economice sterilitate ridiculă. Accentuează însă cu alții și eu, că nu advocații, profesorii și teologii ne asigură de timala traiului, nu aceștia-s oamenii cuvântului, care de multe-ori răsună în pustiu, ci oamenii faptei văzute, oamenii muncii productive, inginerii de toate categoriile, ca cei de cultură, inginerii silvici ori forestierii, agronomii, montaniștii etc., cari prin istețimea și agerimea minții lor ne pot indica și lumina cărările întunecate ale muncii productive pe diversele terene economice, nelipsite de remunerațiunea asudoarei prestate. Nu voesc să contestez doar prin aceasta nici decum valoarea netăgăduită, ce o au în ogorul întelenit al națiunii noastre și cei dintâi mai ales preoții și necesitatea noastră de ei, nu, dar tot astfel de netăgăduit avem lipsă mai întâi de toate de ultimii intelectuali, cari prin o intensivă activitate prodigioasă în cele tehnice-economice ne-ar revela și nouă taina încă enigmatică a producțiunii, a progresului abundanței economice, deja așa de demult destăinuite în occident și la alte neamuri ce ne impresoară și ne sug până și măduva din oase.

Câmpul întelenit al muncii este vast de tot, mai ales în ramurile silviculturii și agriculturii și în branșele, ce stau într'un nex intim cu acestea: montanistica, cultura vitelor, lăptăria rațională, piscicultura, horticultura cu pomicultura și legumicultura, apicultura, avicultura, mătășăritul, viticultura, cultura fânățelor irigate și pășunilor, cultura mare a textilelor și industria de casă, ș. a. multe. Este imens câmpul de activitate rodnică, ce i se desfășură omului harnic și cuminte în direcțiunile acestea, bogății enorme și inexhaustibile stau pitulate sub picioarele noastre ale Românilor miopi din monarhie; nu în zadar numit'au aste sfințe pământuri deja pe vremea divului Traian de Dacia felix, iar cercetătorii francezi și englezi, ce ne-au resbătut ogoarele noastre ardenele, bănățenești, maramureșene, nu fără temeiul botezatu-ne-au glia de paradisul Europei.

Avem de toate la îndemână; avem falnici munți cu codri seculari superbi, dumbrăvi răcoritoare cu fânețe și pășuni excelente, avem dealuri și câmpii cu ogoare mănoase, avem văi și culmi păraginite pustii, avem ape și pârâie de toată seama, avem și grădini întelenite de urzici cu leuștean și cucută. Avem așadar tămăie destulă, numai foc ne trebuie ca să dea miros, adevă spirit, duh, minte iscusită ne trebuie, care să ne învețe și pe noi artele economice de bunăstare.

Să ne depunem deci cu toții obolul de muncă, de capacitate, de energie pe altarul sacerdotal al intereselor iminente ale noastre ale tuturor, căci cu bunăstarea materială ne facem tot-o dată puternici și mai accesibili și pentru cultură.

Să nu mai fim așa săraci, săraci, săraci cu duhul!

Semnit, 1908.

Sfântul sinod în contra lui Tolstoy.

Pe când toți amicii culturii și ai progresului din Rusia precum și din toate țările civilizate cinstesc pe marele poet și scriitor rusesc, contele Leon Tolstoy, care-și serbează tocmai acum aniversarea de 80 de ani, sfântul sinod din Petersburg a îndreptat contra lui anatema. În 4 l. c. foaia sfântului sinod »Zerkowny Vestnik« publică o circulară a sfântului sinod, prin care sunt provocați toți membrii bisericii ortodoxe pravoslavnice să nu ia parte la serbarea aniversării a 80-a a nașterii contelui Leo Tolstoy. În acest act Leo Tolstoy e declarat de dușman al bisericii ortodoxe și este declarat prin urmare de nedemn a fi cinstit și sărbătorit.

S'a fost făcut încercarea din partea unui partid al sfântului sinod de a îndemna pe metropolitul Antonie din Petersburg să se pronunțe în contra sărbătoririi lui Tolstoy, dar metropolitul a refuzat de a face aceasta, dar s'au găsit alți membrii influenți ai sinodului, între cari dușmanii lui Tolstoy, metropolitul Vladimir din Moscva și metropolitul Inocențiu din Kiev, cărora le-a succedat să câștige pe procuratorul suprem al sfântului sinod Iswolski, pentru amintita manifestație anti-tolstoiană. Astfel marele bărbat al Rusiei, a cărui spirit înalt este admirat de întreaga lume cultă, a fost așazicând din nou escumencat, scotându-se din opurile religioase filozofice ale lui Tolstoy fără nex pasage, prin cari adversarii lui din sinod

s'au încercat a dovedi că Tolstoy a comis blasfemie.

E interesant motivul, ce l'a adus înainte metropolitul Antonie, care n'a aprobat nici decum procederea aceasta de a opri sărbătorirea lui Tolstoy. Antonie a declarat, că excomunicarea, ce s'a pronunțat asupra lui Tolstoy în 1901, a nimicit orice comuniune între biserica ortodoxă și Tolstoy. Ca să vină acum sinodul încă o dată și ca să se procedă în contra excomunicatului ar fi deci neadmisibil.

Îndată ce s'a publicat circulara contra lui Tolstoy în organul sinodului, reuniunile clericale reacționare au decis a adresa lui Tolstoy în ziua nașterii sale telegrame, prin care condamnă activitatea lui și Tolstoy e provocat să părăsească Rusia, ca să nu demoralizeze jumimea și să nu pregătească o nouă revoluțiune.

STIRILE ZILEI.

— 27 August v.

Majestatea Sa în Budapesta. În timpul cât va sta Maj. Sa Monarchul în Budapesta, va acorda mai multe audiențe generale. Astăzi sosesc la Budapesta archiducele Francisc Salvator și archiduceasa Maria Valeria.

Dr. Francisc Obert, protopresbiterul emeritat ev. al Brașovului, a răposat azi-dimineață în etate de 81 ani.

Ciocnirea de trenuri dela Prejmer. Direcțiunea căilor ferate ungarie publică următorul comunicat cu privire la ciocnirea de trenuri de alaltăieri: Trenul de po-vară Nr. 8762, ce comunică pe linia Brașov—Brețcu s'a ciocnit în 7 l. c. la orele 5.55 în gara Prejmer cu trenul personal Nr. 8702. Dintre călători 10 inși au fost răniți. Vina este a conducătorului locomotivei, care a mânășat spre gară cu o viteză mai mare ca cea prescrisă, apoi a împiegatului de serviciu și macagiului, cari nu au asigurat trenul de persoane contra trenului de marfă ce venea după el. Toți trei au fost suspendați din oficiu. Comunicația nu e întreruptă. Cazul se anchetează.

Tinerimea universitară română din Budapesta a trimis părinților lui George Novacovici următoarea telegramă: »Sărmanul George cedru generației de mâne a dispărut din mijlocul nostru. Cu inimile cernite, cu durere nemărginită în suflet ne alăturăm și noi la jalea adâncă ce a cuprins sufletul fiecărui român. Doarmă în pace »Luptătorul«, el a dispărut din mijlocul nostru, dar idealul vieții sale va trăi și mai departe«. *Budapesta, 5 Septembrie 1908. Tinerimea univ. rom. din Budapesta, aderenții idealului lui George Novacovici.*

Numire la facultatea teologică din Cernăuți. Maj. Sa Monarchul a numit pe d-l Vasile *Gheorghiu* profesor definitiv la catedra de biblie dela facultatea teologică din Cernăuți.

Boala lui Tolstoy. Din Petersburg se anunță, că doctorul Nikitin, care s'a fators dela Iasnaia-Poliana, declară, că inflamația glesnelor picioarelor lui Tolstoy continuă să devină din ce în ce mai îngrijitoare. Orice mișcare i-ar agrava boala, făcând ca sângele stricat din picioare să se introducă în ficat, producând catastrofa inevitabilă. Pe de altă parte faptul, că bolnavul nu poate să se miște, a provocat o pneumonie. Cu toată starea disperată, în care se află, Tolstoy continuă să lucreze, ceea ce are un efect dezastruos asupra organismului său. Familia fusese de părere să cheme pe renumitul medic, d-rul Bertenson, dar Tolstoy s'a opus din răspuțeri, așa că în cele din urmă au trebuit să renunțe la acest proiect.

Mai mulți funcționari înalți ai căilor ferate austro-ungare au sosit în România spre a studia întrebuintarea petrolului ca combustibil la locomotive. Văzându-se că petrolul ca combustibil la căile ferate române a dat rezultate foarte satisfăcătoare, s'au luat dispozițiuni, ca să se introducă petrolul ca combustibil și la căile ferate austriace.

Cununie. Iozefina *Nicola* și Ovidiu *Gritta* ne fac cunoscută cununia lor, care se va celebra în ziua de 19 Septembrie c. la oarele 6½ dim. în biserica gr. or. din strada Lungă, Sibiu.

— *Veronica Dan* și *Victor, Barna* teolog abs. ne anunță serbarea cununiei lor, ce se va celebra în 21 Septembrie n. a. c. la 3 oare d. a. în biserica gr. catolică din Borgo-Bistrișoara.

Logodnă. D-șoara *Elena G. Boamben* și d-l *George G. Olteanu*, culegător-tipograf, logodiți. Brașov, 26 August v. 1906. Felicitările noastre!

Oficiul de țare al or. șului ne trimite spre publicare următoarea înștiințare: În senzul §. 3 din statutul pentru ținerea de câni se aduce la cunoștința publică, că consemnarea cânilor pe anii 1908—9 care conține tot-deodată și darea prescripțiunii pentru fiecare căne este gata și e depusă la perceptoratul orașenesc, unde o poate lua în vedere întreg publicul în zilele dela 9 Septembrie 1908 până la incl. 12 Septembrie 1908. Tot în acest timp se pot prezenta la acest oficiu eventuale recurse în scris în contra consemnării. Totodată se aduce la cunoștința P. T. proprietarilor de câni, că mărcile nouă pentru câni, valabile pe anul 1908—9 deja s'au început din partea subsemnatului oficiu a se împărți și cel mult în decurs de 8 zile se pot ridica.

Holera la hotarele Galiției. Din Lemberg se anunță, că holera se apropie tot mai mult de Galiția. Ea bântue acum foarte puternic în localitatea Ostrow, aproape de graniță. În această localitate s'au îmbolnăvit 76 de persoane și au murit 30. Guvernatorul Galiției a cerut grabnic autorității administrative, să ia măsuri contra introducerii holerei în Galiția.

Soarta teatrului din Șoimuș. Părintele Ioan Baciu din Șoimuș, a înjghebat, precum știm, cu mult chiu și vai o sală mare și spațioasă în dosul casei parohiale, pentru de-a juca într'ansa la ocaziuni piese teatrale cu trupa d-sale de diletanți. Când sala fu gata și părintele se pregătise de a o inaugura sărbătorește, solgăbirăul interzice inaugurarea, cerând explicații despre »obârșia« banilor, cu cari s'a zidit, căci se zice că ar avea bănueli, că sunt din alte țări.

Trăim doar în Ungaria!

Impăcarea regelui Belgiei cu fiica sa. Prințesa Luiza de Coburg, fiica regelui Belgiei, voia să cumpere o vilă la Aachen. Ziarul »Morgenpost« anunță acum, că această vilă s'a cumpărat, însă n'a fost cumpărată de prințesa ci de regele Leopold, care a oferit-o fiicei sale. Regele Belgiei a declarat apoi, că este dispus a pune prințesei la dispoziție cheltuielile necesare cu condiția, ca să se despartă de anturajul ei de acum. Din faptul, că prințesa a admis această condiție, se deduce, că cu aceasta s'a făcut primul pas pentru împăcarea regelui cu fiica sa.

Ridicarea stărei de asediu în provinciile baltice. Din Petersburg se anunță, că consiliul de miniștri a hotărât ridicarea stărei de asediu în provinciile baltice, liniștea fiind restabilită.

Țarina bolnavă de cancer. Știri so-site la Darmstadt din Petersburg anunță, că țarina suferă de cancer provocat prin'o naștere grea. Din cauza tratamentului greșit boala este nevindecabilă. Țarina va veni la Darmstadt pentru a vizita stația balneare germane.

Teribil accident de automobil. Din Demant (Belgia), se anunță un teribil accident de automobil. Din cauza defectuozității cârmei, automobilul contelui De Marga s'a izbit de un zid și contele, soția sa, o cumnată și doi amici ai săi au fost aruncați la o distanță de câțiva metri. Contesa De Marga, care era în stare gravidă, a rămas moartă pe loc; sora ei s'ales cu un picior rupt, iar bărbații cu puternice contuziuni și zgârieturi. În stare muribundă contesa a dat naștere unui copil mort.

Recordul lui Delagrange. Din Paris se anunță, că Delagrange a bătut Duminecă recordul cu areoplanul său, făcând în 26 minute și 53 secunde un drum de 24,125 metri. Delagrange a înconjurat cu areoplanul său, de cincsprezece ori un trapez neregulat de o lungime de 1500 metri.

Impăratul Wilhelm despre Zeppelin. La prânzul de Luni dat de guvernatorul Alsației în orașul Strassburg era invitat și profesorul Hergesel, amicul intim al lui Zeppelin. Impăratul, în onoarea căruia se dădea prânzul, s'a informat deli Hergesel asupra ascensiunilor lui Zeppelin. Hergesel i-a descris entuziasmat, mare călătorie făcută la Mayenta. Impăratul a ascultat cu mare interes, arătând la urmă că a priceput toate amănuntele exprimându-și satisfacția pentru marea manifestație a poporului german în favoarea lui Zeppelin. Impăratul a adăugat: »De mult timp nimic nu m'a emoționat și nu m'a mângăiat atât de mult ca această unanimă bătaie de suflet a poporului german. Sigur, că toți au înțeles acum, că națiune

germană e compact unită ca un singur om, în toate cestiuile mari. Subscripția națională asigură într'un mod neprevăzut și așa cum l'a dorit Zeppelin, construirea unui alt balon.

Cursa de automobile New-York—Paris
Luni a sosit în Berlin automobilul italian »Zuest«, care face d'impreună cu alte curse New-York—Paris. Automobilistii, cu toate greutățile acestei lungi călătorii, au cel mai bun aspect. Automobilul »Zuest«, de când a părăsit Japonia, a avut de învins greutăți enorme, din cauza ploilor torențiale din China și Siberia. Automobilul a plecat spre Paris.

Venitele parohiei Gilău. Din Gilău ni se trimite următoarea scrisoare: Onorată Redacție! Cineva din interes particular, de bună samă cu intențiune a trimis la Vener. Conzistor din Blaj venitele parohiei Gilău greșite și schimonosite fără de cale, de bună samă, ca să-și ajungă ceva scop particular. Aci trimit circulariul pentru concurs. Din el lipsesc următoarele: 1. Casa modernă cu trei chilii, o culină mare, cămară, pivniță și grădina de legumi foarte mare și superedificate economice. 2. 240 de metrete de bucate și tot atâtea zile de lucru. Stola încă e schimonosită. căci parte e lăsat afară, parte e micșorată de tot. Vă rog să îndreptați, pentruca să nu cugete concurenții, că noi nu avem nici locuință la preot. *) Gilău, în 7 Sept. 1908. *Curatorii bisericii.*

Anunț literar. Păr. D. Voniga din Gyirok vestește tuturor celor interesați, că opul său: »Parenese sau cuvântări pentru toate ocaziunile ce obvin în oficiul pastoral al preotului« va apare în curând și celor abonați li-se va expeda cam pe la finea lunii Septemvrie. Totodată roagă pe acei on. domni preoți, cari încă nu au răspuns apelului de abonare, să trimită declarația ce li-s'a trimis, cu atât mai vârtos, că opul fiind mai voluminos decât cum s'a contemplat, după apariție se va vinde cu preț mai urcat decât cel determinat în declarațiunile de abonament. Prețul se trimite ulterior, adică după primirea opului abonat.

O pagină aleasă din trecutul Someșenilor.

(Din »Vechile episcopii românești« de domnul Dr. Augustin Bunea).

Petrecând de câteva zile, în Rodna veche, aproape de izvoarele Someșului mare, printre alte ocupațiuni am citit și prețioasele cărți ale Rs d. canonic Bunea: »Vechile episcopii românești« și »Ierarchia Românilor din Ardeal și Ungaria«. Multe lucruri importante și foarte interesante din trecutul mult încercatului nostru neam am găsit în aceste scrieri alese. Și de aci ca din întreaga noastră istorie se convinge cetitorul, cum, la noi, legea și biserică au fost strâns unite cu starea politică, socială și economică a poporului român. Când și unde a putut pătrunde măcar o umbră de stăpânire românească, îndată s'a înscenat și orizontul religios — de obicei atît de nervos al neamului românesc.

Una dintre cele mai glorioase pagini ale istoriei noastre politice și bisericești peste tot și în special pentru Românimea din nordul Transilvaniei — de pe valea Someșului mare, este epoca voevozilor moldoveni Ștefan cel Mare și al lui Petru Rareș, (între anii 1475—1550).

Iată cum espune*) d-l Bunea, într'un limbaj ales și într'un stil elegant, împrejurările din acel timp, împrejurări concentrate în jurul »episcopiei Vadului« din Valea Someșului mare.

»Ștefan cel Mare, domnul Moldovei, după războiul purtat cu Mateiu Corvinul, obținu la încheierea păcii în anul 1475, pentru sine și erezii săi în Transilvania stăpânirea peste domeniile (nu numai castelele) Ciceului (pe valea Someșului mare) și Cetății de Baltă...

Ori cât de nesuferit ar fi fost domnul român vecinilor sași dela Bistrița și nobililor din comitatul Solnocului din centru și al Dobăcei, ei au trebuit să-l primească în mijlocul lor, pentru-că așa cereau interesele politice ale regatului ungar.

Sub Bogdan Vodă (1504—1517), urmașul lui Ștefan, legăturile cu Bistrița și cu ținuturile din jurul Ciceului devin încă și mai strâns și parcălabii (castelanii) domnului moldovean rezideau neconturbat

în castelele numite. Tot așa s'a urmat aceasta și sub Ștefan Vodă cel tânăr (1517—27). Iar sub Petru Rareș (1527—1546) stăpânirea Moldovenilor asupra unor ținuturi din Transilvania s'a întărit și estins, căci pe lângă Ciceu și Cetatea de Baltă, Rareș dobândi la anul 1529 dela Ioan Zapolya și castelul Ungurașului, districtul Rodnei, cu numărăoasa populațiune românească și chiar și cetatea Bistriței și districtul ei. Sași din Bistrița nu vorăi nici decum să se supuie barbarului valah, ci se împotrivară cu armele. Dar după un asediu îndelungat din Septemvrie 1529 până în Martie 1530, întrerupt numai de niște armistiții și după ce Bistrițenii în Martie (anul 1530) fură rău bătuți de trupele moldovene aproape de Bistrița la Tărpăi (Treppen) ei trebură să se supule și prin deputații lor, trimiși în 15 Iunie 1530 la Petru Rareș în Moldova, încheiară cu acesta pace.

Pe timpul asediului Bistriței din partea trupelor lui Petru Rareș, episcopul Vadului Anastasie (al 3-lea în șirul episcopilor de acolo după Ilarion a. 1523 și după Varlaam a. 1527) conduse la 13 Octomvrie 1529 un atac succes în contra Bistrițenilor, care eșiră la cules de vii, încheind apoi cu asediații un armistițiu.

Cătră sfârșitul lui Iulie (a. 1530) însuși voevodul Petru se află cu mare suită în Rodna, unde bistrițenii la porunca parcălabului Maleiu, visterii lui Unguraș (Balványos) au fost siliți să trimită lui Petru 30 de care încărcate cu proviant. »Acesta fu cel dintăiu tribut de supunere și de omagiu, ce l'a plătit liberul cetățean german barbarului valah« esclamă cu durere și indignare scriitorul săsesc Heinrich Wittstock, fost director la gimnaziul din Bistrița chiar pe timpul școlarizării subsemnatului (între anii 1863—1840), care enarează acest lucru pe baza documentelor contimporane...*)

În posesiunea acestor domenii mari, Petru Rareș fu întărit și prin diploma lui Ferdinand I din 4 Aprilie 1535. Și deși Izabela, văduva lui I. Zapolya, a derimat castelul Ciceu (în a. 1544), totuși domeniul lui figurează și mai departe ca posesiune a domnului Moldovean. Cu moartea lui Petru Rareș, Bistrița, dar numai ea singură s'a eliberat de sub domnia Moldovenilor, pe când celelalte ținuturi rămaseră și de aci încolo în stăpânirea lor și sub Ilie Vodă (a. 1546—1552) ei exploatare chiar și minele dela Rodna...

Stăpânirea aceasta a domnilor moldoveni în Ardeal, într'un timp îndelungat și neîntrerupt de 80 ani, a trebuit să lase urme în viața poporului românesc din aceasta țară, unde el era atât de asuprit.

Cea mai frumoasă dintre operele domnilor moldoveni este însă Mănăstirea și episcopia Vadului, (Kolostor-Vád) din Jos de Dej pe tărurul stâng al Someșului-mare. Că aceasta mănăstire și episcopie este înființată de domni moldoveni, se vede limpede din conscripția castelului făcută la a. 1553, la porunca voevozilor transilvăneni Francisc Kendy și consoti.

În conscripția aceasta sunt înșirate 60 de comune, sate și moși ce aparțineau castelului Ciceu, anume începând dela Rețeg, pe Someșul-mare toate satele până la Ileana-mare și Glod — apoi Lăpușul unguresc și românesc și satele din jurul lor, Orman, Chirău-Vad, Slatina, Bogala românească și cea ungurească. Iar de domeniul Ungurașului se țineau 24 de comune situate spre câmpia Ardealului, dintre care mai importante erau Mintiul Gherlei, Gherla, Bereding, Chintelnic, Arcaia. Dacă adaogem la acestea și cele 50 de comune, din districtul Rodnei și din districtul Bistriței, ne convingem că episcopia Vadului se întindea pe timpul lui Petru Rareș în partea nordică a Ardealului peste partea cea mai mare a teritoriului transilvănean din diecesa de astăzi a Gherlei.

Încă un amănunt: La anul 1523 în timpul Vlădicului de Vad, Ilarion, preoții Mateiu, Șandru și Petru împreună cu Cnejii din Valea Rodnei, cer dela magistratul Bistriței să le concedă a edifica o mănăstire »în locul unde mai fusese o mănăstire ca aceea«. Orașul le asignează un loc, dela Năsăud în sus spre munții Maramureșului, între comunele Hordău și Telciu pe apa Bichișului. În interesul acestei mănăstiri, Vlădica Ilarion »ceru la 1523 confirmarea privilegiilor acordate odinioară călugărilor, din mănăstirea ardeleană a Bistriței, »cari trăiau în păduri după regula cea grecească și vechie a bisericăi, departe de fumul cetăților«.

Astăzi țărani din Vad și din Bogala își reamintesc cu înduioșare, că ei erau odinioară »iobagii Vlădicului«, cutare li-

vadă e »rătul Vlădicului«, cutare izvor »fântâna Vlădicului«, dealul, Cetățuia, »Coasta Vlădicului«. »Valea Vlădicului«. Ruinele reședinței și azi se mai cunosc, iar biserica catedrală a rămas până acuma cu unele inscripțiuni aproape de tot șterse și nedescifrabile și cu tronuri pentru archiereu și domn...«

Și câte asemenea nestimate din trecut neamului nostru nu strălucesc pe numărăoasele și frumoasele pagini ale cărților d-lui canonic Dr. Bunea.

Prof. V. Gr. Borgovan.

Varietăți.

S'a făcut constatarea, de altfel nu pentru prima dată, cu prilegiul unui caz de tifos, că această boală dintre cele mai molipsitoare și mai primejdioase, în deosebi pentru copii, se poate lua nu numai dela un bolnav, ci și dela acela care a suferit cu mai multe luni, cu un an și chiar cu trei ani înainte. Aceeași constatare s'a făcut în mai multe părți, în urma unor experiențe într'adins făcute.

Cel ce a suferit de tifos e în adevăr imunizat și nu mai are a se teme în viață de această boală; e însă primejdios pentru cei din jurul său, iar știința medicală se ocupă acum cu ideia de a-i face inofensivi pe foștii bolnavi de tifos.

Mijloacele întrebunțate până acum, numai în Anglia și Germania, sunt examenul repetat al foștilor bolnavi și desinfecțarea lor.

Prin stăruința unei artiste engleze s'a înființat și se va deschide în curând la Berlin un teatru englez.

Pe noua scenă, se înțelege, se va da o deosebită sau chiar unică atenție literaturii engleze și americane.

Noul teatru este înființat în deosebi pentru răspândirea culturii engleze printre englezi și printre streini.

De două ori pe săptămână se vor da și reprezentații de zi pentru școlari și școlărițe.

Prin cultură proprie se înmulțește, se întărește și se îmbogățește un popor.

Trenurile au până azi — în Apus în deosebi — compartimente pentru dame, pentru fumători, pentru vânători și câinii lor, etc...

De curând s'a format în Anglia o societate care vrea să ceară tuturor companiilor pentru drumuri de fier să înființeze pe liniile lor încă un soi de compartiment, compartiment pentru liniștii.

Când ești silit să mergi cu trenul mai multe zile și nopți de-arândul ce greu trece vremea mai cu seamă după ce te-ai săturat să mai privești afară, ceea ce se întâmplă curând!

Atunci o carte bună e o comoară, care nu se poate înlocui de loc cu convorbirea, pe care ai putea-o avea cu un alt călător, care îți vorbește ție sau altuia de politică, de ploaie, de prețul brânzii, de alegerea președintelui Statelor Unite, de pâruiala din cutare parlament, de creșterea vitelor etc.

...Cu o carte favorită în mână să citești cu toată buna dispoziție pe care de obicei o procură ori-ce călătorie...

M.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 9 Septemvrie. O corespondență de aci anunță, că regele Alfons al Spaniei și regina Victoria vor sosi la 1 Octomvrie pentru mai multe zile la Budapesta. Cu acest prilej va avea loc la 1 Oct. un bal de curte în sala palatului regal.

Berlin, 9 Septemvrie. »Lokalanzeiger« afla din Petersburg, că cu toată interzicerea Sinodului, Academia științifică din Petersburg va transmite o adresă lui Tolstoi. Odată cu a 80-a aniversare a nașterii sale, Tolstoi serbează și jubileul de 35 de ani ca membru corespondent al Academiei. Secțiunea academică a artelor frumoase, al cărui membru este Tolstoi, va trimite de asemenea o adresă jubilarului.

Serajevo, 9 Sept. Sirbii și mohamedanii din Bosnia au trimis eri ministrului comun de finanțe baronul Burian un memoriu, prin care cer introducerea Constituției.

Constantinopol, 9 Sept. Una din urmările evidente ale întrevederii de la Salzburg dintre baronul Aerenthal și ministrul italian de externe Tittoni este rechemarea ofițerilor străini din jandarmeria turcă. Rechemarea aceasta se face sub forma unor concedii ilimitate, cari se acordă din oficiu, de către guvernele respective, ofițerilor italieni și austriaci din jandarmeria din Macedonia. Actualmente nu se mai află nici un ofițer austriac în Macedonia, iar dintre italieni, afară de generalul jandarmăriei, se mai află zece ofițeri.

Maxime și cugetări.

Imparte aceia ce ai cu alții, nu îngâmfi bogății, nu te îngâmfi, nu fura, nu produce suferință, nu ucide, nu face altora aceea ce nu ai voi să ți-se facă ție; toate acestea au fost spuse nu de 1800 de ani, ci de cinci mii de ani, și nu s'ar putea să fie nici o îndoaială a adevărului acestei legi, dacă n'ar fi fătărnicia.

*

Toate fericirile se aseamănă, dar fiicare nenorocire are fisionomia sa particulară.

Tolstoy.

Bibliografie.

Un nou manual didactic. În editura librăriei Ciurcu din Brașov a apărut manualul »Fizică pentru școale secundare inferioare de Tit Liviu Blaga profesor cu 169 ilustrațiuni în text. Prețul cor. 2.40*

— »Ciprian Porumbescu, icoane din frământările unui suflet de artist.« De Dr. Valeriu Branisce. Broșură de 120 pagini. Cu portretul lui Ciprian Porumbescu, după ultima fotografie. Prețul unui exemplar 1 cor. 50 bani. Se poate comanda prin librăria »Gazetei«.

Vasile C. Osvadă. »Băncile populare din România«. Cu un adaus informativ Prețul 1 coroană.

Mihai Eminescu. »Poezii«, c'o notiță biografică de Ioan Sănzulescu. Ediția II, completată și adăugită. Prețul 2 lei. Porto 10 bani.

Octavian Goga. »Poezii«, premiate de Academie. În Biblioteca pentru toți sub numărul 286—287. Prețul 60 bani. Porto 5 bani.

Haralamb Lecca. »Femeea Indărătnică«, comedie în 5 acte, tradusă după Shakespeare. (În Biblioteca pentru toți. No. 234. Prețul 30 bani. Porto 5 bani.

Ecaterina Colonel Steriad. »Buna Meneageră«. Carte de bucate practică, care conține rețete dela cele mai fine mâncări, prăjituri, gelatine, creme, conserve, dulceturi, după bucătăria fină din România. Prețul cărței e de 5 coroane, plus 30 ban porto.

»Compassul Românesc« de N. P. Fetrescu partea I și II. care conține și legea comercială. Se poate procura prin librăria A. Muresianu, Brașov. Prețul ambelor tomuri plus 3 cor. 20 bani porto.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Victor Branisce

Wällischhof,

sanatoriu aranjat — după sistemul Dr Lahmann — cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizice și dietetice; 1/2 oră depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Posta și telegraf: Maria-Enzensdorf bei Wen.

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza

Zizin.

Stabiliment balnear 1 1/2 oară în depărtare de Brașov, loc plăcut, climatic, cu băi minerale de jod și fer folositor pentru toate boalele de piept, stomah, laring, anemie, rinichi și urogenitale. (Trai ieftin și confort.)

Medic balnear:

Dr. Alexandru Codarcea.

*) În circularul datat 11 Aug. a. c. tipărit »cătră întreg clerul diecezan« Nr. 5239—1908 LV. În adevăr nu sunt cuprinse punctele de mai sus. — Red.

*) Pag. 15 și următoarele.

*) Publicație în »Programm des Gymnasiums zu Bistritz, 1860«.

Cărți noi.

In institutul de arte grafice „Minerva“ au apărut următoarele cărți frumoase:
Titu Maiorescu, „Critice“, Volumul I, preț 1.50 cor.
C. Sandu-Aldea, „Pescar de Islanda“ preț 1.50 cor.
Ludovic Daus, „Iluzii“ roman 1.50 coroane.
Ion Bârseanu: „Dor pustiu“. C. 1-50
N. Dunăreanu. „Ră-plată“ (nuvele). Preț 1.50 cor.
I. L. Caragiale. „Momente, Schițe, Amintiri“. Preț cor. 2.—
Adina Gr. Olănescu. „Cugetări“. Preț cor. 1-50.
Guy de Maupassant. „O viață“ (umilol adevăr) traducere de **Em. Gârleanu**. Preț cor. 2.—
Cor. Moldovan. „Cântarea cântărilor“. Preț cor. 1.—
Caton Theodorian: „Sângele Solovenilor“. Cor. 1-50.
C. Sandu-Aldea: „Sfaturile unui plugar luminat“, cântecica I-a. 50 bani.
Al. Cazaban: „Chipuri și suflete“. Cor. 1-50.
Maria Baiulescu. „Extaz“ (poezii). Preț cor. 1-50.
M. Sadoveanu. „Dureri înăbușite“ ediția II. Preț cor. 2.—
M. Eminescu: „Poezii postume“, ediție nouă. Cor. 1-50.
 Se pot procura și prin librăria „Gazetei Transilvaniei“ în Brașov și a se adauge la fiecare porto 10 bani.

Mare deposit de lemne de foc.

Am onoarea a atrage atențiunea On. public asupra depositului meu de lemne de fag, care le vând.

Stânjinu, 4 metri, cu 28 cor.
 1/2 stânjin cu . . . 14 cor.
 dus acasă.

Comande se primesc la: **Direcțiunea HOTEL CONTINENTAL**, Telefon Nr. 132; S. Fülöp, cofetăria Strada Vămei Nr. 7; Magazinul Eug. Salamon, Strada Porți nr. 30.

Cu toată stima
Petru Popovici.

280,4-6.

Avis.

Un învățăcel se primește în negoțul de băcănie N. Grădinar, Strada Neagră Nr. 1, Brașov. Se cere a fi din casă bună, să aibă 2 clase reale sau gimnaziale și să priceapă limbile țerei.
 (801,4-6.)

Nr. 3661.—1908.

Publicațiune.

Pentru furnizarea mâncărilor la Spitalul civil din loc pe timpul dela 1 Noemvrie 1908 până în 30 Iunie 1911 se va ținea o pertractare de oferte **Mercuri în 23 Septembrie a. c.** la 10 oare a. m. în odaia oficiului administrațiunei Spitalului.

Cari se interesează să înainteze ofertă cu timbru de 1 cor. și conținând cor. 200 ca vadiu până în 23 Sept. a. c. 10 oare a. m. la administratiunea Spitalului.

Condițiunile de ofertă se pot vedea în fie-care zi în timpul oarelor de oficiu.

Brassó, în 12 August 1908.

(2882-2.) **Direcțiunea Spitalului.**

„Familia Română“

revista ilustrată apare în fie-care săptămână cu un bogat cuprins literar și distractiv, (Sfaturi, Curierul Modei, Ghicitori). Abonații noi pot primi toate numerele dela început.

Abonamentul e de 10 cor. pe an.

Adresa: **BUDAPESTA, V. Strada Csáky 23.**

(4-12.)

Sănătatea este cea mai scumpă buiefacere pentru Dama, se poate conserva și cultiva folosind

Corset Gradefront care este comod și modern. se capătă după măsură sau gata numai în

MAGAZINUL MME B. GOLDSTEIN, Confectionare de corsete specialitate **BRAȘOV, Strada Vămei Nr. 21.**
 (2-6,6-12.)

NOUL OTEL „CONTINENTAL“
 proprietatea domnului Petru Popovici, situat în strada Castelului, Brașov,
s'a deschis.
 Cel mai elegant otel din Brașov.
 Patruzeci odăi.
 Lumină electrică.
 Băi și grădină la dispoziție.
 Otelul este arangiat **cu cel mai elegant și modern confort** și e situat în centrul orașului, aproape de teatru și de aleele orașului.
 167,88-11.

K 30.000 garanție pentru curățenie.

Săpunul Cereb a lui Schicht este cel mai bun pentru rufărie!

Săpunul Schicht marca Cereb se folosește la tot felul de spălat, pentru calitățile escelente de curățire: pentru trebuința personală, pentru albituri fine și groase, albe, colorate, mobile, covoare, animale domestice etc. etc. Este lucrat din cele **mai alese materii brute.**

TIPOGRAFIA A. Mureșianu
 Brașov, Târgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a pute eșecuta **ori-ce comande** cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE IN AUR ARGINT ȘI COLORI. CĂRȚI DE ȘTIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI DIDACTICE STATUTE. FOI PERIODICE. BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMATE. PROGRAME ELEGANTE. BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI. ANUNȚURI.	REGISTRE și IMPRIMATE pentru toate speciile de serviciuri. BILANȚURI. Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori. Couverte, în toată mărimea. TARIFE COMERCIALE, INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE. PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE BILETE DE ÎNMORMENTARI.
--	---

Comandele eventuale se primesc în biroul tipografiei, Brașov Târgul Inului Nr. 30, în etagiul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.
 Valabil din 1 Maiu st. n. și până în 1 Oct. st. n. 1908.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la Budapesta:

- Trenul mixt la ora 5-46 min. dim.
- Tr. accel. (peste Clușin) la ora 2-45 m. p. m.
- Trenul de pers. la ora 7-30 min. sêra.
- Tr. accel. p. Arad la orele 10-26 m. sêra.

Dela Brașov la București:

- Trenul de persoane la ora 3-20 m. dim.
- Trenul mixt la orele 12-00 m. p. m.
- Trenul accel. la ora 2-19 min. p. m. (ce vine pe la Clușin).
- Tren mixt la orele 7-47 sêra.*
 *) (care circulă numai la Predeal.)

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu Bereczk și Ciuc-Ghimes:

- Trenul de pers. la ora 5-15 min. dim.*
- Trenul mixt la ora 8-41 min. a. m.*
- Trenul de pers. la ora 3-05 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).
- Tren de pers. la orele 7-00 m. sêra.*
 *) (cu legătură numai la Szepszi-Szt.-György).

Dela Brașov la Zărnești (gara Bartolomeiu)

- Trenul mixt la ora 8-40 min. a. m.
- Trenul mixt la ora 4-16 min. p. m.
- Tren mixt la ora 9-46 sêra.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

- Tren acc. p. Arad la orele 4-52 m. dim.
- Trenul de persoane la ora 7-12 dim.
- Tr. accel. peste Clușin la ora 2-09 m. p. m.
- Trenul mixt la ora 8-50 min. sêra.

Dela București la Brașov:

- Tren. de pers. la ora 7-28 min. dim. (numai dela Predeal).
- Trenul accel. la ora 2-18 min. p. m. (are legătură cu Sibiu și Cluj).
- Trenul pers., la ora 4-55 m. p. m.
- Tr-nul mixt. la ora 9-18 min. sêra.

Dela Bereczk-Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes la Brașov:

- Trenul de persoane la ora 8-16 m. dim.* (are legătură cu Ciuc-Szereda)
- Trenul de pers. la ora 1-59 m. p. m.*
- Trenul mixt, la ora 6-33 m. sêra.*
- Tren mixt, la orele 10-08 m. sêra. (*cu legătură cu Ciuc-Ghimes).

Dela Zărnești la Brașov (gar. Bartolomeiu.)

- Trenul mixt la ora 7-12 min. dim.
- Trenul mixt la ora 1-39 min. p. m.
- Tren mixt la ora 7-07 sêra.

Notă. Incepând cu 1 Iunie intră în circulațiune trenul direct Arad-Budapesta și trenul accelerat de dimineață Brașov-Budapesta.